

خلاصه گزارش اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح نظارت شرعی بر ذبح و صید»
(ویرایش دوم)

دوره هفتم - سال سوم

شماره ثبت:

۶۵۶

شماره چاپ:

۱۶۷۲

تاریخ چاپ:

۱۳۸۵/۱۲/۹

نام دفاتر:

مطالعات زیربنایی

مطالعات حقوقی

مطالعات فرهنگی

«برای شما مؤمنان گوشت مردار و خون و گوشت خوک و آن ذبیحه‌ای که در هنگام ذبح نام خدا بر آن برده نشده، حرامند»

(سوره مائده آیه ۳)

مقدمه

با توجه به اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به خصوص اصول اول تا چهارم که اسلامی بودن نحوه اداره حکومت و این که قوانین باید براساس موازین اسلامی باشد، تأکید شده است و توجه به این موضوع که عموم مردم امور مرتبط با حلال و حرام را با توجه به اعتمادی که به نظام جمهوری اسلامی ایران دارند به نهاد حکومت واگذار کرده‌اند، از وظایف حکومت است با دقت و مداقه در تمامی امور به خصوص در این بحث که تهیه و تأمین غذای پاک و سالم منطبق با موازین شرعی و تحکیم جایگاه حلیت در اغذیه مردم می‌باشد، اقدام کند. به این منظور و برای اجرای منویات مقام معظم رهبری در خصوص ذبح و صیادی، بازرسی و بازدیدهایی از کشتارگاه‌ها و مراکز صیادی کشور انجام شد و متأسفانه مشاهده‌ها حاکی از آن است که وضعیت فعلی کشتارگاه‌های کشور هر چند که نگران کننده نیست، اما مناسب کشور ام‌القری اسلام نمی‌باشد. خصوصاً درباره ذبح شرعی دام که گاهی حیوانات پشت به قبله ذبح شده یا طیور در اثر شوک الکتریکی قبل از ذبح میته شده بودند، این موضوع موجب نگرانی و دغدغه خاطر مسئولین و مقامات مرتبط و متدینین را فراهم کرده است.

وضعیت فعلی قانون درباره ذبح شرعی

با وجود اصل چهارم قانون اساسی کشور مبنی بر انطباق کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزائی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیره براساس موازین اسلامی و نیز سند چشم‌انداز توسعه بیست ساله کشور ابلاغیه مقام معظم رهبری مبنی بر اعتلا و عمق و گسترش معرفت و بصیرت دینی بر پایه قرآن و ... هیچ‌گونه قانون و مقررات اجرائی بعد از گذشت ۲۷ سال از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در زمینه تهیه و تولید پروتئین حیوانی و انطباق آن با موازین شرعی (حلال و حرام اسلامی) وضع نشده است. بررسی قانون سازمان دام‌پزشکی کشور نشان می‌دهد که ماده‌ای درباره نظارت شرعی بر ذبح دام و ضمانت‌های اجرائی لازم وجود ندارد و این خلا قانونی سبب دغدغه خاطر مسئولین ذی‌ربط و متدینین شده است.

پیشنهادهات

با توجه به موارد اشاره شده، لزوم نظارت بر ذبح شرعی دام و طیور و صید آبزیان کاملاً احساس می‌شود و براین اساس ضمن تأیید و تأکید بر اصل موضوع پیشنهادهات کارشناسی و تغییرات لازم درباره طرحی که از سوی تعدادی از نمایندگان محترم در این رابطه به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است به شرح زیر است.

شماره مسلسل:

۱۹۰۸۳۹۸-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۶/۴/۲۵

ماده (۱) - با توجه به این که نظارت شرعی جزو شرایط اساسی که طبق نظر فقهای امامیه برای احراز حلیت ذبیحه بیان شده، نمی باشد و اگر بر اثر شیوع تخلفات از حدود شرعی در ذبح ضرورت نظارت شرعی احساس می گردد ابتدا باید حوزه نظارت تعریف شود و به ادله شرعی لزوم آن توجه گردد. لذا عبارت فوق به نحوی تغییر کند که متضمن این مفهوم باشد.

نظارت شرعی: اقداماتی است که براساس موازین شرعی و با نظارت ناظرین شرعی سازمان دامپزشکی جهت اطمینان از حلیت گوشت اعمال می گردد. ناظر شرعی: به مسلمانی که آگاهی کامل بر موضوع حلال و حرام ذبح دام و صید آبریان دارد گفته می شود که به موجب قانون، بر ذبح و صید نظارت می نماید تا در طی آن ضوابط و شروط شرعی صید و ذبح تحقق گردد.

ذبح شرعی: سر بریدن یا نحر حیوان حلال گوشت

ذابح: همانند متن طرح

صیاد: همانند متن طرح

صید شرعی: همانند متن طرح

نحر: همانند متن طرح

ماده (۲) - با عنایت به اینکه ذکر اهداف قانون صرفاً در جهت توجیه و در مقدمه قانون ذکر می شود درج موارد فوق اصولاً در یک متن قانونی ضروری نیست و حذف آن توصیه می شود.

ماده (۳) - وزارت جهاد کشاورزی موظف است با استفاده از امکانات موجود، ظرفیت ها و براساس مأموریت های محوله امکان اعمال نظارت بر ذبح شرعی را توسط حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی فراهم نماید.

ماده (۴) - دولت موظف است در جهت استفاده از بخش خصوصی و واگذاری امور تصدی جهت نظارت شرعی بر امور صید و ذبح تمهیدات لازم را فراهم و برای اجرا به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ کند.

ماده (۵) - همانند متن طرح

ماده (۶) - همانند متن طرح

ماده (۷) - حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی برای اجرای دقیق این قانون موظف به انجام اقدامات زیر است:

الف) آموزش و تعیین وظایف و به کارگیری ناظرین شرعی و ارزیابی عملکرد آنان در دوره های زمانی،

ب) تعیین صلاحیت ذابحین و صیادان و ارتقای سطح آموزشی مرتبط با وظایف آنان،

ج) تعیین ضوابط مربوط به نحوه استفاده حلال از اجزای حرام حیوان حلال گوشت و آبریان حرام وفق فتاوی مقام رهبری و مراجع عظام تقلید و فقه اهل سنت (در جاهایی که طبق قانون باید فقه اهل سنت رعایت شود) برای داخل و خارج از کشور.

ماده (۸) - ناظرین شرعی در جهت ممانعت از اجرای موارد خلاف شرع باید مراتب را جهت رسیدگی به مراجع قضایی از طریق دفاتر نمایندگی ولی فقیه در سازمان نظام دامپزشکی اعلام نمایند.

ماده (۹) - عدم رعایت مقررات مربوط به نحوه ذبح و صید شرعی از سوی صیادان، کشتارگاه ها و فروشندگان جرم محسوب و مشمول ماده (۶۸۸) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده (۱۰) - همانند متن طرح

ماده (۱۱) - دستورالعمل اجرایی این قانون توسط حوزه نمایندگی ولی فقیه در سازمان دامپزشکی کشور تهیه و به تصویب نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی می رسد.

ماده (۱۲) - آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.